

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

11ον ΕΤΟΣ - ΑΡΙΘΜ. 227

15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1980

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

- Ἡ Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τό Φανάριον, Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως κ. Μαξίμου 2
- Ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον ὁ Μητροπολίτης Δέρκων κυρός Ἰάκωβος 3

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- Συνεπληρώθη ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπή διὰ τόν Θεολογικόν Διάλογον μετά τῆς ΡΚαθολικῆς Ἐκκλησίας 4
- Διάσκεψις τῶν Λουθηρανῶν διὰ τήν προετοιμασίαν τοῦ Διαλόγου αὐτῶν μετά τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας 4
- Στοιχεῖα περί τῆς Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς εἰς τήν Ἀφρικὴν 5
- Ἐπίσημοι πληροφορίες περί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας 6
- Ἐπίσημοι πληροφορίες περί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας 7
- Ἐκλογή νέων Μητροπολιτῶν εἰς τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος 8
- Σύντομα Νέα 8

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

- Ἡ ἀποστολή τῆς Ὁρθοδοξίας σήμερον : ὑπό τῆς Α.Ε. τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κ. Τσάτσου 10
- Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καί ἡ Πανορθόδοξος Σύνοδος : ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνοῦ 12

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 14

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΤÉΛÉGR. ORTHODOXIA-GENÈVE * TÉL. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBÉSY, 1292 CHAMBÉSY-GENÈVE, SUISSE

Ἡ "Ἐπίσκεψις" ἐπιδιώκει νὰ ἐνημερώνη τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν. Δὲν φέρει εὐθύνην διὰ τὰς ἀπόψεις τὰς ἐκφραζομένας εἰς τὰς δημοσιευομένας εἰδήσεις. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μέ ἀπλήν ἔνδειξιν τῆς προελεύσεως.

- Ἡ Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸ Φανάριον. Ὁμιλία τοῦ
Σεβ. Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως κ. Μαξίμου.

Ἐωρτάσθη καί ἐφέτος, μετὰ πάσης ἐπισημότητος, ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ εἰς Φανάριον, ἡ Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας (24 Φεβρουαρίου). Κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν καί Συνοδικὴν θείαν Λειτουργίαν τὸν προσήκοντα λόγον ἐξεφώνησεν, ἐντολῇ τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σταυρουπόλεως κ. Μάξιμος. Παραθέτομεν κατωτέρω χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα τοῦ λόγου τούτου.

"Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία γεραίρει σήμερον καί τιμᾷ τὴν ἐπέτειον μνήμην τῶν καλλινίκων ἀγώνων καί θριάμβων τῆς πίστεως, ἀναπολεῖ, ἐν εὐλαβείᾳ πολλῇ, τὴν αὔγλην καί τὰ τρόπαια τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ καί ἐν συνειδήσει τῆς μεγάλης αὐτῆς εὐθύνης ἀναλογίζεται ἐντὸς τοῦ παρόντος τὸ χρέος αὐτῆς ὅπως ἀνταποκριθῇ εἰς τὰ μεγάλα αἰτήματα τῶν συγχρόνων καιρῶν. Ἐπὶ τούτων δὲν φαίνεται πλέον ἢ Ἐκκλησία νὰ διαδραματίσῃ τὸ ἀπὸ τῆς ἱστορίας χρέος αὐτῆς καί δὲν φαίνεται νὰ ἐπηρεάζῃ τὸ πνεῦμα καί νὰ κατευθύνῃ τὴν βούλησιν καί τὸ συναίσθημα τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὰ ὑψηλά καί εὐγενῆ ἰδεώδη, πρὸς τὰ ὅποια ἀποβλέπει ὁ βαθυτέρος σκοπὸς καί προορισμὸς τῆς ζωῆς (...)

Ἀποκοπή ὅμως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεόν καί περιορισμὸς αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ φυσικοῦ μόνον κόσμου σημαίνει ἄρνησιν καί τῆς ὑψηλῆς εὐθύνης, τὴν ὁποῖαν ἐπιβάλλει ἢ μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνία καί σχέσις τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ὑπερφυσικόν ὀλοκληρῶνει τὴν ἔννοιαν τοῦ φυσικοῦ καί τὴν ἔννοιαν τοῦ Θεοῦ ὀλοκληρῶνει ἢ παρουσία τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὸν ὅποιον ὁ Θεὸς ἀπεκαλύφθη. Διότι ὁ χριστιανισμὸς εἶναι ἡ ἱστορία τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἐγένετο εἰς τὸν ἄνθρωπον καί διὰ τὸν ἄνθρωπον.

Καί ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀποκάλυψις "μυστηρίου χρόνοις αἰώνιους σεσιγημένου" (Ρωμ. 16, 25) "φανερωθέντος δὲ νῦν καί γνωρισθέντος εἰς πάντα τὰ ἔθνη".

Ἡ Ὁρθοδοξία ὡς ἡ καθαρωτέρα μορφή τοῦ χριστιανισμοῦ καί ὡς δέκτης εὐπαθῆς ἀλλὰ καί ἐρμηνευτῆς γνήσιος τῶν μυστηρίων τῆς Ἀποκαλύψεως, φέρει περισσότερον πάσης ἄλλης Ἐκκλησίας τὴν εὐθύνην τῆς διακηρύξεως τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ, ἄνευ τοῦ ὁποίου ὁ σκεπτικισμὸς καί ἡ ἀγνωσιαρχία, ἡ πνευματικὴ σύγχυσις καί ἡ ἠθικὴ ἀναρχία, ἀποτελοῦν τὸ μοιραῖον καί τραγικόν κατάντημα τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Ἡ Ὁρθοδοξία φέρει τὴν εὐθύνην, διότι

δέν εἶναι μία Ἐκκλησία ἀλλά ἡ Ἐκκλησία. Αὕτη διετήρησε ἀκριβῆ καί αὐθεντικὴν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ἀγγλὴν καί καθαρότητα. Εἰς Αὐτὴν ὑπάρχει, περισσότερο ἀπὸ μία ἀπλὴ καί ἀδιάκοπος ἱστορικὴ συνέχεια καί συνέπεια, μία πνευματικὴ καί ὄντολογικὴ ταυτότης. Ἡ αὐτὴ πίστις, τὸ αὐτὸ πνεῦμα, τὸ αὐτὸ ἦθος. Αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ διακριτικὸν γνώρισμα τῆς Ὁρθοδοξίας καί αὐτὸ δικαιοῦ τὴν ἀξίωσιν αὐτῆς, ὅτι εἶναι καί παραμένει ἡ Ἐκκλησία. Εἶναι Μία, διότι διετήρησε καί διατηρεῖ τὸ χάρισμα τῆς ἀληθείας, τὸ ὁποῖον κατετέθη εὐθύς ἐν τῇ πρώτῃ Ἐκκλησίᾳ. Εἶναι Μία, διότι διατηρεῖ τὴν παράδοσιν τῆς ἀληθείας, ἡ ὁποία εἶναι συνέχεια τῆς Θείας συμπαραστάσεως καί διαρκοῦς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ παράδοσις δέν παραδίδει ἀπλῶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὅ,τι παραλαμβάνει, ἀλλὰ παραδίδεται καί ἡ ἰδέα εἰς τὴν πνοὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί τὰς φλόγας τῆς Πεντηκοστῆς"(...)

"Ἔργον τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν λειτουργῶν αὐτῆς", εἶπεν ἐν συνεχείᾳ, "δέν εἶναι ἡ προσαρμογὴ τῆς φωνῆς τοῦ μυστηρίου πρὸς τὴν δεκτικότητα τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου, ἀλλὰ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ αἰσθητηρίου τῆς ἀκοῆς πρὸς λῆψιν τῆς φωνῆς τοῦ μυστηρίου(...)
Ἡ Θεολογία, ὡς νοητικὴ μαρτυρία τῆς Ἀποκαλύψεως, καλεῖται ὅπως διατηρήσῃ τὸν ὑπερβατικὸν χαρακτήρα, ἥτοι τὴν διὰ τῆς πίστεως γνῶσιν καί βίωσιν τοῦ μυστηρίου, ἢ μᾶλλον τὴν βίωσιν καί γνῶσιν αὐτοῦ, διότι τὸ μυστήριον μόνον βιούμενον γνωρίζεται καί γνωρίζεται τόσον ὅσον βιοῦται"(...)

Καί κατέληξεν :

"Ἡ εὐθύνη τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν μέσῳ ἐνὸς κόσμου, ὁ ὁποῖος ἀποχρωματίζεται καί ὑλοποιεῖται, ἀποπνευματοῦται καί αὐτοκαταλύεται, εἶναι μεγάλη. Ἡ προβολὴ τοῦ μυστηρίου τῆς πίστεως, ἄνευ ὑποχωρήσεων καί συμβιβασμῶν, ἡ ὄντολογικὴ αὐτοῦ ἀξία καί βιωματικὴ καταξίωσις πρέπει νὰ ἀποτελέσουν τὴν οὐσίαν τῆς εὐθύνης καί τοῦ χρέους τῆς Ἐκκλησίας."

- Ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον ὁ Μητροπολίτης Δέρκων κυρός Ἰάκωβος.

Τὴν 5ην Μαρτίου τρ.ξ. ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον ὁ ἐφησυχάζων Μητροπολίτης πρώην Δέρκων κυρός Ἰάκωβος. Κατὰ κόσμον Ἰορδάνης Παπαπαΐσιου, ὁ μεταστάς ἐγεννήθη εἰς Νεάπολιν τῆς Καππαδοκίας τὸ 1885, ἀπεφοίτησε δέ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης τὸ 1916. Χειροτονηθεὶς εἰς διάκονον, προήχθη τὸ 1922 εἰς Ἀρχιεροφύλακα τῶν Πατριαρχείων, ἐξελέγη δέ εἰς Μητροπολίτην Ἰμβρου καί Τενέδου τὸ 1926. Κατὰ περιόδους μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐνδιεφέρθη κυρίως διὰ τὸν μετὰ τῶν ἀλλοθρήσκων διάλογον. Εἰς Μητροπολίτην Δέρκων ἐξελέγη τὸ 1950, διεποίμανε δέ τὴν Μητρόπολιν ταύτην μέχρι τοῦ 1977, ὅτε καί παρητήθη διὰ

λόγους υγείας.

Ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐτελέσθη τὸ Σάββατον 8 Μαρτίου ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ χοροστατούσης τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου συμπαραστούμενου ὑπὸ μελῶν τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τὸν ἐπικήδειον ἐξεφώνησεν ὁ Πανοσιολ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἱεροδιάκονος κ. Ἰάκωβος.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- Συνεπληρώθη ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ διὰ τὸν Θεολογικὸν Διάλογον μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ διὰ τὸν Θεολογικὸν Διάλογον μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας τὰ μέλη, κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτῶν, εἶχον ἤδη ἀναγγεληθῆ κατὰ τὸ πρόσφατον ταξίδιον τῆς Α.Α. τοῦ Πάπα Ἰωάννου-Παύλου τοῦ Β' εἰς Φανάριον, συνεπληρώθη ἤδη διὰ τῶν κάτωθι μελῶν : Καθηγητῆς Stephan Alexe, Πατριαρχεῖον Ρουμανίας· Καθηγητῆς Nikolaj Sivarof, Πατριαρχεῖον Βουλγαρίας· Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Lodz κ. Σάββας καὶ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Lublin κ. Σίμων, Ἐκκλησία Πολωνίας· Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Βατούμ κ. Δαυΐδ, Ἐκκλησία Γεωργίας· Πρωθιερεὺς Καθηγητῆς Stefan Pronzinsky, Ἐκκλησία Τσεχοσλοβακίας.

Ἐγνώσθη, ἀφ' ἐτέρου, ὅτι ὁ Καθηγητῆς κ. Ἰωάννης Καρμίρης, ἐμπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ὡς ἄνω Ἐπιτροπὴν, παρητήθη τῆς ἐν αὐτῇ θέσεώς του.

- Διάσκεψις τῶν Λουθηρανῶν διὰ τὴν προετοιμασίαν τοῦ Διαλόγου αὐτῶν μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἀπὸ 4 ἕως 10 Μαρτίου τρ.ἔ. συνήλθον διὰ πρώτην φοράν, εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἀκαδημίαν Κρήτης, οἱ Λουθηρανοὶ ἐμπρόσωποι,

οἱ ὅποιοι μετέχουν εἰς τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν Διαλόγου Ὁρθοδοξίας καὶ Λουθηρανισμοῦ, ἵνα προετοιμάσουν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς των τὸν διάλογον τοῦτον.

Ὡς παρατηρητὴς, ἐξ ὀρθοδόξου πλευρᾶς, παρέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐλσιγκίου κ. Ἰωάννης, Γραμματεὺς τῆς ἀντιστοίχου ὀρθοδόξου Ἐπιτροπῆς.

Αἱ ἐργασίαι τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς εὐρίσκονται εἰσέτι εἰς προπαρασκευαστικὸν στάδιον. Οἱ ὀρθόδοξοι ἐκπρόσωποι ἐπραγματοποίησαν ἤδη δύο συνεδρίας (Sigtuna, Νοέμβριος 1978 - Amelugsborn, Σεπτέμβριος 1979) ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Σεβ. Μητροπολίτου Σηλυβρίας κ. Αἰμιλιανοῦ.

- Στοιχεῖα περὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς εἰς τὴν Ἀφρικὴν.

Δημοσιεύομεν κατωτέρω στοιχεῖα τινὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἱεραποστολήν, τὴν ἀναπτυσσομένην σήμερον εἰς τὸν χῶρον τῆς ἀφρικανικῆς ἡπείρου. Δέν πρόκειται περὶ ἐπισήμου στατιστικῆς, ἀλλὰ περὶ πληροφοριῶν συγκεντρωθεισῶν κατὰ ἐμπειρικὸν τρόπον ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Οὕτω, ἡ Ἱερά Μητρόπολις Κεντρῆς Ἀφρικῆς, ἡ ὁποία ἔχει ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν της τὰ κράτη τοῦ Ζαῖρ, τῆς Ρουάντα καὶ τοῦ Μπουρούντι, διαθέτει ἤδη 24 ὀρθοδόξους ναοὺς, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπηρετοῦν 9 ἱερεῖς (ἐκ τῶν ὁποίων 6 Ἕλληνες καὶ 3 ἰθαγενεῖς) ὡς καὶ 2 διάκονοι. Τὸ ἱεροποστολικὸν ἔργον ἐνισχύουν 4 Ἕλληνες λαϊκοὶ συνεργάται καὶ πολλοὶ ἰθαγενεῖς κατηχηταί. Οἱ πιστοὶ ἀνέρχονται εἰς 5000 περίπου. Ἡ ἔδρα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κεντρῆς Ἀφρικῆς κ. Τιμοθέου εὐρίσκεται εἰς τὴν Κινσάσα.

Εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς ὑπάγονται τὰ κράτη τῆς Κένυα, τῆς Οὐγκάντα καὶ τῆς Τανζανίας. Εἰς τὴν Κένυα, ὅπου ἡ ἔδρα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Φρουμεντίου, ὑπάρχουν 36 ἐνορίαὶ ἰθαγενῶν μέ 34 ἱερεῖς καὶ ἓνα διάκονον, ἅπαντας ἰθαγενεῖς. Εἰς ὅλην τὴν χώραν ὑπάρχουν καὶ 100 ὀλιγομελεῖς ἐστὶν ἰθαγενῶν ὀρθοδόξων. 10 φοιτηταί ἀπὸ τὴν Κένυα σπουδάζουν εἰς τὴν Ἑλλάδα

μέ ὑποτροφίας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὴν Οὐγκιάντα ὑπάρχουν 9 ἐνορίαὶ ἰθαγενῶν μέ 14 ἰθαγενεῖς ἱερεῖς ὑπὸ τοὺς ἰθαγενεῖς Ἐπισκόπους Ναυκρατίδος κ. Θεόδωρον καὶ Νειλουπόλεως κ. Ρουβήμ. 2 σπουδασταὶ φοιτοῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα μέ ὑποτροφίας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Εἰς τὴν Τανζανίαν ὑπάρχουν 3 ἐνορίαὶ ἰθαγενῶν, ἄνευ ἱερέως.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀρθοδόξων πιστῶν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἀφρικὴν κυμαίνεται, κατ'ἀνεξακριβώτους πληροφορίας, μεταξύ 25.000 καὶ 40.000.

Ἡ περιοχή τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δυτικῆς Ἀφρικῆς ἀποτελεῖ εἰσέτι εὐρύτατον πεδῖον δι'ἱεραποστολικὴν δράσιν. Εἰς Καμερούν, ἔδραν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δυτικῆς Ἀφρικῆς κ. Εἰρηναίου, ὑπάρχει μικρὸς ἀριθμὸς ὀρθοδόξων. Εἷς σπουδαστὴς ἐκ τῆς χώρας ταύτης σπουδάζει εἰς Ἀθήνας. Εἰς τὴν Γκάνα ὑπάρχει μικρὸς ἀριθμὸς αὐτοκαλουμένων "ὀρθοδόξων", τῶν ὁποίων ἡ περίπτωσις ἐξετάζεται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου. Δύο σπουδασταὶ εὐρίσκονται εἰς Ἀθήνας προκειμένου νὰ σπουδάσουν ὀρθόδοξον θεολογίαν. Εἰς τὴν ὅλην περιοχήν τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς ὑπάρχουν 7 ὀρθόδοξοὶ ναοὶ μέ 2 ἱερεῖς, ἐξυπηρετοῦντας τοὺς ἑλληνικῆς καταγωγῆς ὀρθοδόξους.

- Ἐπίσημοι πληροφορίες περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας.

Εἰς ἐπιμελημένην ἔκδοσιν ἐκυκλοφόρησε τὸ νέον Ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1980 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας. Πλὴν τῶν συνηθῶν λειτουργικῶν καὶ ἄλλων πληροφοριῶν, δίδει κατάλογον θαυματουργῶν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, τὸ κείμενον τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου, ἱστορικὰ σημειώματα περὶ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἰδίᾳ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς σχέσεις τούτων πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσσίας.

Είδικώτερον, όσον άφορᾷ εις τας σχέσεις τῆς Έκκλησίας ταύτης πρὸς τὸ Οίκουμενικόν Πατριαρχεῖον, άναφέρονται : ἡ συνάντησις εις Κωνσταντινούπολιν τῶν Πατριαρχῶν Άθιναγόρου καί Άλεξίου τὸ 1960, ἡ επίσκεψις τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ποιμένος πρὸς τὴν Α.Θ. Παναγιότητα τὸν Οίκουμενικόν Πατριάρχην Δημήτριον τὸ 1977, ἡ πρώτη ἱστορικὴ επίσκεψις τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας εις τὸ "Άγιον Όρος τὸ 1972. Άναφέρονται ἐπίσης ὀνόματα πολλῶν διαπρεπῶν ρώσων θεολόγων τοῦ παρελθόντος ὡς τοῦ Άρχιεπισκόπου Φιλαρέτου, τῶν Καθηγητῶν Άλεξίου Khomiakov καί Άλαρίωνος Troitsky, τοῦ φιλοσόφου Nesmeloff, τοῦ πατρὸς Παύλου Florensky κ.ά. Τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας ἀριθμεῖ σήμερον 76 ἐπισκόπους.

- Έπίσημοι πληροφορίες περὶ τῆς Έκκλησίας τῆς Σερβίας.

Τὸ "Ήμερολόγιον τοῦ Όρθοδόξου Σερβικοῦ Πατριαρχείου" διὰ τὸ ἔτος 1980 (19.000 αντίτυπα) περιέχει, πλὴν τῶν συνήθων πληροφοριῶν, ἄρθρα θρησκευτικῆς οἰκοδομῆς, ποιήματα, κεφάλαιον ὑπὸ τὸν τίτλον "Έν πνεύματι χριστιανικῆς ἀγάπης καί οἰκουμενικῆς ἀδελφωσύνης", εις τὸ ὁποῖον άναφέρονται οἱ ναοὶ οἱ διατεθέντες ὑπὸ τῆς λουθηρανικῆς Έκκλησίας τῆς Σουηδίας πρὸς χρῆσιν τῶν πολυπληθῶν σέρβων ὀρθοδόξων ἐν Σουηδίᾳ, σύντομον παρουσίασιν τοῦ προβλήματος τοῦ κοινοῦ χριστιανικοῦ ἡμερολογίου ὡς καί κατάλογον (μὴ πλήρη) τῶν 47 χειροτονηθέντων τὸ 1979 ἱερέων.

Ἡ Όρθόδοξος Έκκλησία τῆς Σερβίας διαθέτει σήμερον μίαν Θεολογικὴν Σχολὴν καί 4 Σεμινάρια : εις Βελιγράδιον (155 σπουδασταί), Prizren (90), Sremski Karlovtsi (135), καθὼς καί εις τὸ Μοναστήριον τοῦ Karki (95). Άναφέρονται τὰ ὀνόματα τῶν καθηγητῶν, ὡς καί τῶν μελῶν τῶν κεντρικῶν ὀργάνων τῆς Έκκλησίας. Τὸ σῶμα τῶν σέρβων ὀρθοδόξων ἐπισκόπων (κατόπιν τοῦ προσφάτου θανάτου τοῦ Έπισκόπου Βανάτου Βησσαρίωνος) ἀποτελεῖται ἐξ 25 Μητροπολιτῶν καί Έπισκόπων.

- Ἐκλογή νέων Μητροπολιτῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 26ης Φεβρουαρίου ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξέλεξε δύο νέους Μητροπολίτας διὰ τὰς χηρευούσας ἑδρας Πρεβέζης καὶ Κυθήρων. Οὕτω, διὰ μὲν τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Πρεβέζης ἐξελέγη ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης Μελέτιος Καλαμαράς, διὰ δέ τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Κυθήρων ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης Ἰάκωβος Κορόζης.

Ὁ νέος Μητροπολίτης Πρεβέζης, γεννηθεὶς τὸ 1933, πτυχιούχος θεολογίας καὶ φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὑπηρετεῖ ἀπὸ τοῦ 1967 ὡς γραμματεὺς τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ νέος Μητροπολίτης Κυθήρων, ἀφ' ἑτέρου, γεννηθεὶς τὸ 1927, πτυχιούχος τῆς θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, διετέλεσε διευθυντὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἐάνθης, εἶναι δέ ἀπὸ τὸ 1975 κωδικογράφος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

- Σύντομα Νέα.

- Ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος τῆς Δυτικῆς Γερμανίας Regensberg Münster ἐξέδωσε προσφάτως κατὰ μετάφρασιν Kilian Kirchhoff (τοῦ γνωστοῦ φραγκισκανοῦ ἱερομονάχου, ἐκτελεσθέντος ὑπὸ τῶν ναζιστῶν, ὁ ὁποῖος εἰργάσθη διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς βυζαντινῆς Ἑμνολογίας εἰς τὴν Δύσιν), δύο τόμους ὕμνων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπὸ τοὺς τίτλους "Hymnen der Ostkirche" ("Ἕμνοι τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας) καὶ "Es preise alle Schöpfung den Herrn" (Πᾶσα πνοὴ ἀνεσάτω τὸν Κύριον). Ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν περιέχει κανόνας καὶ τροπάρια ἀφιερωμένα εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα, τὴν Θεοτόκον (Ἀκάθιστος Ἕμνος) ὡς καὶ κανόνας διὰ τοὺς κεκοιμημένους ὁ δεῦτερος περιλαμβάνει τὴν Ὀκτώηχον.

- Αι γνωσταί προτεσταντικά εκδόσεις τής Γενεύης "Labor et Fides" ανήγγειλαν τήν έναρξιν μιᾶς νέας έκδοτικῆς σειρᾶς, ἡ ὁποία, ὑπό τόν γενικόν τίτλον "Ὁρθόδοξος προοπτική", φιλοδοξεῖ νά προωθήσῃ τόν διάλογον τῆς Δύσεως μέ τήν ἀνατολικήν χριστιανικήν παράδοσιν διὰ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τήν γαλλικήν κειμένων ὀρθοδόξων θεολόγων. Ἡδη ἐδημοσιεύθη τό ἔργον : "Ὁ Θεός εἶναι ἀγάπη" τοῦ π. Dumitru Staniloae, ἐτοιμάζεται δέ καί "Τό ἐκκλησιαστικόν εἶναι" τοῦ καθηγητοῦ Ἰωάννου Ζηζιούλα. Τάς εκδόσεις ἐπιμελεῖται ὁ ὀρθόδοξος θεολόγος κ. Χρήστος Γιανναρᾶς.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

- Ἡ ἀποστολή τῆς Ὁρθοδοξίας σήμερα : Προσφώνησις τῆς Α.Ε. τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνου Τσάτσου πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν ἐτελέσθη, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Ὁρθοδοξίας (Α' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν), 24 Φεβρουαρίου τρ.ἔ., Συνοδικὴ θεία Λειτουργία χοροστατοῦντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ συλλειτουργούντων τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Συνοδικῇ ἀποφάσει τὸν Θεῖον Λόγον ἐκήρυξεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος. Ἐπηκολούθησεν ἐπίσημον γεῦμα εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ἡ Α.Ε. ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντῖνος Τσάτσος προσεφώνησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ λόγου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐξῆρε κυρίως τὴν πνευματικὴν ἀποστολὴν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον. Πρῶτον χρέος τῶν ἀνά τὸν κόσμον ὀρθοδόξων χριστιανῶν, εἶπεν ὁ κ. Τσάτσος, εἶναι ἡ συσπείρωσις αὐτῶν καὶ ἡ διὰ τῆς πυκνῆς συνεργασίας των ἐνδυνάμωσις τῆς Ὁρθοδοξίας.

"Πρὸς ἐπίτευξιν ὅμως τοῦ σκοποῦ τούτου", ἐσυνέχισε, "δύο ὑποχρεώσεις κατ'ἀνάγκην ἐπωμίζονται αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι καὶ πρό παντός ἡ ἰδική μας. Ἡ μία ἀφορᾶ εἰς τὴν κοινὴν ἐπιτυχῆ ἀντιμετώπισιν τῶν σχισματικῶν καὶ αἰρετικῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἐπὶ τὰ βελτίψ ὀργάνωσιν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν αὐτῶν, ἰδίως δέ τῆς ἰδικῆς μας Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας.

Θά ἤθελον ἐν πρώτοις μέ βαθεῖαν ἱκανοποίησιν νά σημειώσω ὅτι, παρ'ὄλον τὸ ἐμπερίστατον τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, παρ'ὄλας τὰς μειώσεις τὰς ὁποίας πολλάκι ἐξ αὐτῶν ὑπέστησαν, εἶναι τόσον τὸ ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν βάρος τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ δόγματος τῆς Ὁρθοδοξίας, τόσον τὸ μεγαλεῖον τῆς ὅλης δομῆς αὐτῆς, ὥστε ὅλαι αἱ ἄλλαι μεγάλαι χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι, ἀριθμοῦσαι εἰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων τοὺς πιστοὺς αὐτῶν, μέ σεβασμὸν νά στρέφονται πρὸς αὐτὴν καὶ νά αἰσθάνωνται ὡς ἀνάγκην καὶ ὡς χρέος τὴν μετ'αὐτῆς συνεργασίαν. Πέραν τῶν ἀμοιβαίων δυσπιστιῶν, φυσικῶν συνέπειῶν μιᾶς διχοστασίας πολλῶν αἰώνων, ὑψοῦται τὸ εὐαγγελικὸν αἴτημα τῆς ἐνότητος τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν

καί οὐδείς δύναται νά ἀμφισβητήσῃ ὅτι πᾶς γνήσιος χριστιανός, οἰουδήποτε δόγματος, ἔχει χρέος νά προσεύχεται διὰ τήν ἐπί γῆς πραγματοποίησίν του, "ἵνα πάντες", κατὰ τόν Εὐαγγελιστήν, "ἐν ᾧσιν" (Ἰωάν. 17, 21). Διότι δέν χειμάζεται μόνον ἡ Ὁρθοδοξία, τῆς ὁποίας τήν ἐνότητα ἐπιδιώκομεν. Χειμάζονται ὅλαι αἱ χριστιανικαί Ἐκκλησίαι. Χειμάζεται ὁ χριστιανισμός, διὰ νά μὴν εἶπω ὅτι χειμάζονται ὅλαι αἱ ἀπόλυτοι ἀξίαι, ἐπί τῶν ὁποίων ἐδράζεται ὁ εὐρωπαϊκός πολιτισμός. Μόνον ἡ περί αὐτάς ἔνωσις ὄλων τῶν ἀξίων νά ζοῦν ὡς ἐλεύθερα καί ἔνθεα πλάσματα ἡμπορεῖ νά μᾶς ἐξαγάγῃ ἀπό τό πνευματικόν χάος τῆς ἐποχῆς μας.

Πάνοπλος εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία διὰ τήν ἐπιτέλεσιν τῆς ὑψηλῆς αὐτῆς ἀποστολῆς, τῆς ἐπιστροφῆς τούτέστιν εἰς τήν ἀρχικὴν ἐνότητα. Πάνοπλος ἀπό ἱστορικῆς καί δογματικῆς πλευρᾶς, χάριν εἰς τοὺς μεγάλους προμάχους αὐτῆς ἐπὶ δύο σχεδόν χιλιετηρίδας. Δι' αὐτό, εἰς τὰς χαλεπὰς αὐτάς ἡμέρας, ὑψώνουν ἤδη τήν φωνήν των οἱ φορεῖς, οἱ ὁποῖοι θά ὀρθοτομήσουν ἔναντι παντός, τόν λόγον τῆς ἀληθείας καί οἱ ὁποῖοι, ἰσότιμοι εἰς σοφίαν καί πίστιν ἀλλά καί ἀγάπην πρὸς τοὺς ὁμολόγους αὐτῶν τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, θά κρατήσουν εἰς τό ἐπιβαλλόμενον ὕψος καί τὰ πρέποντα δογματικά ὄρια τόν οἰκουμενικόν διάλογον ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν. Γνωρίζομεν ὅτι εὐτυχῶς ὑπάρχουν οἱ φορεῖς αὐτοί. Ἀλλά εἶναι εἰς ἀριθμὸν ὀλίγοι, δέν ἐπαρκοῦν. Ἐνῶ τό ἔργον εἶναι τεράστιον.

Εἰς τήν ἐποχὴν καθ' ἣν παρουσιάζεται τάσις φυγῆς ἀπὸ ὅ,τι συνδέεται μέ τήν θεολογίαν, ἀκόμη καί τήν θρησκείαν, ζητοῦνται καί ἄλλοι νέοι ἀξιοὶ ἐκπρόσωποι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ζητοῦνται ἀπὸ ὅλας τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας. Ἀλλά ζητοῦνται κυρίως ἀπὸ τήν ἰσχυροτέραν ἐξ αὐτῶν, τήν ἰδικὴν μας Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν. Καί δικαίως.

Πέραν τῆς γενικῆς θρησκευτικῆς μορφώσεως, τήν ὁποίαν διὰ τῶν κατηχητικῶν σχολείων, διὰ τῶν κηρυγμάτων, δι' ὅλης τῆς ἡθοπλαστικῆς τῆς δράσεως ὀφείλει νά προσφέρῃ εἰς ὅλους τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς, εἶναι ἀνάγκη ἡ Ἐκκλησία μας νά ρίψῃ ὄλον τό βάρος τῆς εἰς ἐνίσχυσιν καί διεύρυνσιν τῆς ομάδος τῶν ἐπιλέκτων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι, ἐκτός τῆς πραγματικῆς πίστεως, θά εἶναι ὀπλισμένοι μέ ἀρτίαν θεολογικὴν πανεπιστημιακὴν μόρφωσιν καί οἱ ὁποῖοι, ἐνισχυμένοι καί ἀπὸ τό σύνολον τῆς Ἐκκλησίας, θά ἀναγνωρισθοῦν διεθνῶς ὡς θεολογικαί αὐθεντίαι εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης. Ὁραματίζομαι τήν οὕτω ἀξιοκρατικῶς συγκροτουμένην ἀριστοκρατίαν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀποτελουμένην καί ἀπὸ λαϊκούς, ἀλλά πρό παντός καί κυρίως ἀπὸ κληρικούς, νά προβάλουν, φλεγόμενοι ἀπὸ τήν πίστιν των, τοὺς πνευματικούς θησαυρούς τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τήν οἰκουμένην. Καί νά τοὺς προβάλουν, ὄχι διὰ νά ἐπαναλάβουν ὅσα εἶναι ἤδη γνωστά καί εἰς πολλούς ἐξέχοντας μὴ ὀρθοδόξους μελετητάς, ἀλλά ὅσα μόνον ὁ γνήσιος ὀρθόδοξος δύναται νά ἀντλήσῃ ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας θησαυρούς τόσων αἰώνων. Καί πέραν τούτου, νά τοὺς προβάλουν, ὅπως εἶναι ὀρθόν καί σκόπιμον νά προβάλλωνται, ἐντὸς τοῦ σημερινοῦ ἱστορικοῦ κλίματος καί τῶν σημερινῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν. Νά προβάλουν τοὺς θησαυρούς αὐτούς, ὄχι ὡς ἐπιστροφὴν εἰς παρωχημένα, ἀλλά ὡς θεμέλια τοῦ μέλλοντος, ὄχι ὡς ἱστορικοί,

ἀλλά ὡς κήρυκες ἐστραμμένοι πρὸς τὸ μέλλον καί ὡς ὁδηγοὶ μιᾶς καθαρωτέρας χριστιανικῆς ζωῆς, εἰς τοὺς δισέκτους χρόνους, τοὺς ὁποίους διερχόμεθα."

- "Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ἡ Πανορθόδοξος Σύνοδος": Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνοῦ κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὁμιλῶν κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας (24 Φεβρουαρίου τρ.ἔ.) εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου, εἰς Σαμπεζύ Γενεύης, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνός ἀνεφέρθη, κυρίως, εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τοῦ σήμερον καί εἰς τὴν ζῶσαν σχέσιν της πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τοῦ χθές, εἰδικώτερον δέ πρὸς ἐκείνην τῆς 7ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἐκ τῆς ὁμιλίας του ταύτης παραθέτομεν κατωτέρω χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα :

"Ἐορτάζομεν σήμερον τὴν πρώτην Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν, τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας. Τῆς Ὁρθοδοξίας ἐννοουμένης ὡς "ἀγάπης καὶ θεάσεως τοῦ πνευματικοῦ κάλλους", ὡς "προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων", μιμημάτων τοῦ πρωτοτύπου - τοῦ Θεοῦ ὁ ὁποῖος ἐγένεν ἄνθρωπος χάριν ἡμῶν καὶ τῆς σωτηρίας μας - τῶν Ἁγίων οἱ ὁποῖοι κατέστησαν χριστοφόροι μιμούμενοι τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ζῶντος σώματος τοῦ Χριστοῦ, σταυρωθέντος καὶ ἀναστάντος.

Ἐορτάζομεν τὴν Ὁρθοδοξίαν ὡς ἐβιώθη καὶ ὠρίσθη ὑπὸ τῆς 7ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου τοῦ 787 : "Οἱ Προφῆται ὡς εἶδον, οἱ Ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν, ἡ Ἐκκλησία ὡς παρέλαβεν, οἱ Διδάσκαλοι ὡς ἐδογμάτισαν, ἡ Οἰκουμένη ὡς συμπεφώνηκεν, ἡ χάρις ὡς ἔλαμψεν, ἡ ἀλήθεια ὡς ἀποδέδεικται, τὸ ψεῦδος ὡς ἀπελήλαται, ἡ σοφία ὡς ἐπαρρησιάσατο, ὁ Χριστός ὡς ἐβράβευσεν" οὕτω φρονούμεν, οὕτω λαλοῦμεν, οὕτω κηρύσσομεν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ τοὺς Αὐτοῦ Ἁγίους ἐν λόγοις τιμῶντες, ἐν συγγραφαῖς, ἐν νοήμασιν, ἐν θυσίαις, ἐν Ναοῖς, ἐν Εἰκονίσμασι, τὸν μὲν ὡς Θεὸν καὶ Δεσπότην προσκυνοῦντες καὶ σέβοντες, τοὺς δέ διὰ τὸν κοινὸν Δεσπότην ὡς Αὐτοῦ γνησίους θεράποντας τιμῶντες καὶ τὴν κατὰ σχέσιν προσκύνησιν ἀπονέμοντες..."

Δέν ἔχω ὅμως τὴν πρόθεσιν νὰ ἀφιερῶσω τὸ σημερινὸν κήρυγμά μου εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν τοῦ 8ου αἰῶνος, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι αὕτη μένει πάντοτε ἐπίκαιρος καὶ ζωντανή· ἐπιθυμῶ νὰ θέσω τὸ ἐρώτημα περὶ τῆς σχέσεως τῆς Ὁρθοδοξίας τῆς 7ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν τοῦ σήμερον. Τοῦτο δέ ὄχι διὰ νὰ ἀπομονώσω τὸ παρελθὸν ἀπὸ τὸ παρόν, ἀλλὰ ἀντιθέτως, διὰ νὰ συνδέσω τὸ χθές μὲ τὸ σήμερον εἰς τὰ πλαίσια τῆς συνεχείας τῆς

ἱστορίας τῆς σωτηρίας.

Διότι, πράγματι, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ζῆ σήμερον εἰς τό σύνολόν της μίαν κεφαλαιώδη φάσιν τῆς ἱστορίας της, μίαν ἐποχὴν προσυνοδικήν, ἐποχὴν ἣ ὁποία πρόκειται νά τήν συνδέσῃ μέ τήν συνοδικήν ζωὴν τοῦ παρελθόντος, τήν Ζ' Οἰκουμενικήν Σύνοδόν της. Ὑπάρχει σειρὰ ὁλόκληρος ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν εἰς τήν ἐνότητα τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί τὰ ὁποῖα ὀφείλουν νά λυθοῦν ἐπὶ πανορθοδόξου ἐπιπέδου : ἡ Ὁρθόδοξος Διασπορά, τό Αὐτοκέφαλον καί ὁ τρόπος ἀνακηρύξεως αὐτοῦ, τό Αὐτόνομον καί ὁ τρόπος ἀνακηρύξεως αὐτοῦ, τὰ Δίπτυχα (ἦτοι ἡ σειρὰ προτεραιότητος τῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τήν ἀμοιβαίαν μνημόνευσίν των εἰς τήν θείαν Λειτουργίαν), τό ζήτημα τοῦ νέου Ἡμερολογίου, τὰ Κωλύματα τοῦ Γάμου, ἡ προσαρμογὴ τῶν περὶ νηστείας ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων, αἱ σχέσεις τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον, ἡ Ὁρθοδοξία καί ἡ οἰκουμενική κίνησις, τέλος δέ, ἡ συμμετοχὴ τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τήν πραγματοποίησιν τῶν χριστιανικῶν ἰδεωδῶν τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀδελφωσύνης καί τῆς ἀγάπης μεταξύ τῶν λαῶν ὡς καί εἰς τήν κατάργησιν τῶν φυλετικῶν διακρίσεων.

Τό Ὁρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀποτελεῖ, κατὰ τινά τρόπον, ἓνα σταυροδρόμι τῆς πανορθοδόξου προσυνοδικῆς ταύτης κινήσεως καί εἶναι, ὡς ἐκ τούτου, μάρτυς τῆς προθυμίας ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν νά συνεργασθοῦν διὰ τήν πραγματοποίησιν τῆς Συνόδου. Αἱ περισσότεραι τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων ἀπέστειλαν ἤδη τὰς μελέτας των εἰς τήν Γραμματείαν διὰ τήν Προπαρασκευὴν τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου. Σήμερον ἡ σύγκλησις τῆς Β' Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως εὐρίσκειται ὑπό προετοιμασίαν.

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί,

Ἐνα πρᾶγμα εἶναι βέβαιον : αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι εἶναι ἀποφασισμέναι νά συγκαλέσουν τό ταχύτερον δυνατόν τήν Πανορθόδοξον Σύνοδόν των. Ὅφείλουν νά ἀναζητήσουν λύσεις εἰς λεπτά καί σοβαρά προβλήματα σχέσιν ἔχοντα μέ τήν ἐσωτερικήν των ἐνότητα, χωρίς, παραλλήλως, νά ἀγνοοῦν τὰς σχέσεις των μέ τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας. Ἡ ἐπιθυμία αὕτη εὐρίσκει τήν ἐκφρασίαν της εἰς τὰς διαφόρους διορθοδόξους Ἐπιτροπὰς, αἱ ὁποῖαι συνεκροτήθησαν διὰ νά διεξαγάγουν τόν διάλογον μέ τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας πρὸς τόν σκοπόν τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν, ἡ διαίρεσις τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ μίαν αἰμάσσουσαν πληγὴν εἰς τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ (...)

Ἀλλά καί πέραν τῶν διαχριστιανικῶν διαλόγων, αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἐξέφρασαν τήν ἐπιθυμίαν των νά συνεργασθοῦν καί μέ τούς πιστούς τῶν μὴ χριστιανικῶν θρησκειῶν διὰ νά παραμερίσουν κάθε φανατισμόν καί νά ἐξασφαλίσουν τήν πραγματοποίησιν τῶν ἰδεωδῶν τῆς εἰρήνης, τῆς συμφιλίωσεως τῶν λαῶν καί τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου, εἰς τήν ὑπηρεσίαν τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου ὁποιαδήποτε καί ἂν εἶναι ἡ φυλὴ ἢ ἡ θρησκεία του. Λέγων τοῦτο, δέν ἐπιθυμῶ νά σᾶς δώσω τήν εἰκόνα μιᾶς θριαμβευούσης Ὁρθοδοξίας συνδέων, κατὰ τινά τρόπον, τόν θρίαμβον τῆς λατρείας τῶν

εἰκότων τοῦ 8ου αἰῶνος πρὸς μίαν "θριαμβευτικὴν" ἰδέαν τῆς σημερινῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐμεθα πολὺ καλὰ εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω-
 μεν τὰ τοῦ οἴκου μας. Καί ἀκριβῶς διὰ τοῦτο σᾶς ἀπευθύνομεν
 σήμερον ἔκκλησιν νὰ μὴ ἀναζητῆτε, ὅπως συμβαίνει συνήθως, τὰς
 δυσκολίας εἰς τὰς ἐξογκουμένας δυνατότητας, ἀλλὰ, ἀντιθέτως,
 νὰ ἀναζητῆτε τὰς δυνατότητας εἰς τὰς πραγματικὰς δυσκολίας αἱ
 ὁποῖαι ὑπάρχουν καί αἱ ὁποῖαι δίδουν τὴν ἐντύπωσιν μιᾶς ἀνα-
 στολῆς κἀθε οἰκουμενικῆς κινήσεως. Ἐφ' ὅσον ἐπιθυμοῦμεν νὰ
 εὕρωμεν μίαν δυνατὴν διέξοδον ἀκόμη καί εἰς τὸ ἀπογοητευτικόν
 δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἀδιέξοδον, θὰ πρέπει νὰ εὐαισθητοποιή-
 σωμεν καί ἐνεργοποιήσωμεν τὴν συνυπευθυνότητά μας, κατὰ τὴν
 πορείαν μας πρὸς τὴν Σύνοδον. Ἀκριβῶς ἡ Σύνοδος εἶναι ἐκείνη,
 ἡ ὁποία θὰ ἀποδείξῃ κατὰ πόσον ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας
 δύναται νὰ ἐνισχύσῃ τὴν πεποίθησιν ἐκείνων πρὸς τοὺς ὁποίους
 ἀπευθύνεται, ἐάν καί κατὰ πόσον παραμένει πιστὴ εἰς ἑαυτὴν
 - εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν τὴν ὁποίαν ἐορτάζομεν σήμερον - καί ἐάν,
 ὡς ἐκ τούτου, εἶναι μία ζῶσα Ἐκκλησία, Ἐκκλησία ἱκανὴ νὰ
 προσφέρῃ εἰς τὴν ἀναγγελίαν τοῦ Εὐαγγελίου τὴν σάρκα τῆς ἱστο-
 ρίας καί νὰ ἀπευθυνθῇ πρὸς τὸν σύγχρονον κόσμον χωρὶς νὰ διασπά-
 σῃ τὴν ἱστορικὴν τῆς συνέχειαν.

Κατακλείων, ἐπιτρέψατέ μοι, ἀδελφοί καί ἀδελφαί μου,
 νὰ σᾶς ἀπευθύνω ἀκόμη μίαν ἔκκλησιν. Στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ
 φόβου οὕτως ὥστε ἡ Ὁρθοδοξία, τὴν ὁποίαν ἐορτάζομεν σήμερον,
 νὰ μείνῃ ἀξία τοῦ ὀνόματός της, τῆς παραδόσεώς της, τῆς ἀποστο-
 λῆς της καί τῆς ἀξίας της δι' ὅλοκληρον τὸν χριστιανικὸν κόσμον.

Ἄμην ! "

* Εἰς τὸ προηγούμενον ὑπ' ἀριθμ. 226 τεῦχος τῆς Ἐπισκέψεως
 ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γρεβενῶν ἀνεγράφη ὡς Γεώργιος ἀντὶ
 Σέργιος.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

TGOTR = The Greek Orthodox Theological Review

- 91.- BOOJAMRA John : Problems concerning autocephaly - A response. TGOTR 24(1979), 2-3, 192-199.
- 92.- CAVARNOS Constantine : A theological apologia for the forthcoming great and holy Council. TGOTR 24(1979), 2-3, 123-127.
- 93.- CONSTANTELOS Demetrios, Rev. : The orthodox diaspora - Canonical and ecclesiastical perspectives. TGOTR 24(1979), 2-3, 192-210.
- 94.- COUNELIS James Steve : Contemporary epistemology, formative theology and the forthcoming great and holy Council. TGOTR 24(1979), 2-3, 247-254.
- 95.- DAMASKINOS (PAPANDREOU), Metropolitan of Tranoupolis : Towards the great and holy Council. TGOTR 24(1979), 2-3, 99-116.
- 96.- DESEILLE Placide, Rév. : Les Psaumes, prières de l'Eglise. Traduction française du Psautier des Septante. Paris, YMCA Press, (1979), 286 p.
- 97.- DUMONT C.J., o.p. : Vers un saint et grand Concile de l'Eglise orthodoxe. Eaux vives No 442, janvier 1980, 4-9.
- 98.- HADDAD Robert : Reflections on ethical dimension of the topics of the great and holy Synod - A response. TGOTR 24(1979), 2-3, 158-164.
- 99.- HARAKAS Stanley, Rev. : Reflections on ethical dimension of the topics of the great and holy Synod. TGOTR 24(1979), 2-3, 131-157.
- 100.- IRENEE de Lyon : Contre les Hérésies. Livre I (Tome I : Introduction, notes justificatives, tables). Edition critique par Adelin Rousseau et Louis Doutreleau. Paris, Cerf, SC 263, 1979, 409 p.
- 101.- IRENEE de Lyon : Contre les Hérésies. Livre I (Tome II : Texte et traduction). Edition critique par Adelin Rousseau et Louis Doutreleau. Paris, Cerf, SC 264, 1979, 394p.
- 102.- KALLIS A. : Orthodoxie und Refomation in ihrer theologischen Begegnung 1559-1581. KNA Nr 9, 9 Februar 1980, 5-7.
- 103.- KALOKYRIS Constantin : Le contenu de l'iconographie chrétienne. Concilium No 152, 1980, 21-30.
- 104.- MALDONADO Luis : Méditation théologique sur l'art dans la Liturgie. Autour d'une contribution oecuménique d'Olivier Clément. Concilium No 152, 1980, 13-19.
- 105.- MAXIMOS (Aghiorgoussis), Bishop : A theological Apologia for the forthcoming great and holy Council. TGOTR 24(1979), 2-3, 117-122.

- 106.- MEYENDORFF John, Rev. : The Ecumenical Patriarchate seen in the light of orthodox ecclesiology and history. TGOTR 24(1979), 2-3, 226-243.
- 107.- ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΠΕΙΤΟΥ : Λόγος περί 'Εκκλησίας καί 'Εκκλησιασμοῦ. 'Αθήναι, Σειρά "Ανθος από τόν Πατερικό Λειμῶνα 4, 1980, 62σ.
- 108.- OUSPENSKY Leonide : La théologie de l'icone dans l'Eglise orthodoxe. Paris, Cerf, 1980, 490p.
- 109.- PAPADEMETRIOU George, Rev. : Theological reflections on the forthcoming great Council. TGOTR 24(1979), 2-3, 95-98.
- 110.- PHILIP (SALIBA), Metropolitan : An adress to the third international conference of orthodox theologians. TGOTR 24(1979), 2-3, 255-263.
- 111.- PIERRE (L'HUILLIER), Bishop : Problems concerning autocephaly. TGOTR 24(1979), 2-3, 165-191.
- 112.- RIUS-CAMPS J. : The four authentic letters of Ignatius the Martyr. A critical study based on the anomalies contained in the Textus Receptus. Roma, Pont. Inst. Orient. Studiorum, 1979, 413p.
- 113.- SAHAS Daniel : The orthodox diaspora - Canonical and ecclesiastical perspectives - A response. TGOTR 24(1979), 2-3, 211-221.
- 114.- SOCIO, Benedict de, Rev. : The orthodox diaspora - Canonical and ecclesiastical perspectives - A response. TGOTR 24(1979), 2-3, 222-225.
- 115.- SURRENCY Serapheim, Rev. : A theological apologia for the forthcoming great and holy Council. TGOTR 24(1979), 2-3, 128-130.
- 116.- VAPORIS Michael-Nomikos, Rev. : The Ecumenical Patriarchate seen in the light of orthodox ecclesiology and history - A response. TGOTR 24(1979), 2-3, 244-246.
- 117.- MARTYRIA-MISSION. The Witness of the Orthodox Churches today. Edited by Ion BRIA. Geneva, WCC Publ., 1980, 255p.
- 118.- LITURGIE. Expressions symboliques et expressions artistiques dans la liturgie. Concilium No 152, 1980, 138p.
- 119.- Scolies ariennes sur le Concile d'Aquilée. Introduction, texte latin, traduction et notes par Roger Gryson. Paris, Cerf, SC 267, 1980, 386 p.
- 120.- THE THIRD INTERNATIONAL THEOLOGICAL CONFERENCE OF ORTHODOX THEOLOGIANS IN AMERICA (papers). The Greek Orthodox Theological Review 24(1979), 2-3, 263 p.